

RIJKSUNIVERSITEIT GENT

Vragenlijst 16

Seminarie voor Vlaamse Dialektologie
Blandijnberg 2
9000 GENT.

januari 1978

tel: (091) 25 76 11
toestelnummer 4104.

DE MANDENMAKER

Dialekt van:.....(stad, dorp, gehucht)
.....(gemeente).....(provincie).

GESPROKEN DOOR:

OPGETEKEND DOOR:

Naam:.....
Geboortjaar:.....
Beroep:.....
Geboorteplaats:.....
Geboorteplaats moeder:.....
.....
Geboorteplaats vader:.....
.....

Naam:.....
Geboortjaar:.....
Beroep:.....
Geboorteplaats:.....
Volledig adres:.....
.....

A. De wissen.

1. Hoe heten de lange, buigzame twijgen
voor het vlechtwerk in het algemeen ?

2. Welke soorten worden in uw streek
verbouwd ?

3. Hoe heet zo'n twijg die van een
wilgestruik afkomstig is ?

4. Worden of werden ook ingevoerde wis-
sen of wijmen gebruikt (b.v. uit
Duitsland of uit Polen) ? Hoe noemt
men die ?

5. Voor welk werk gebruikt(e) men die
ingevoerde wissen ?

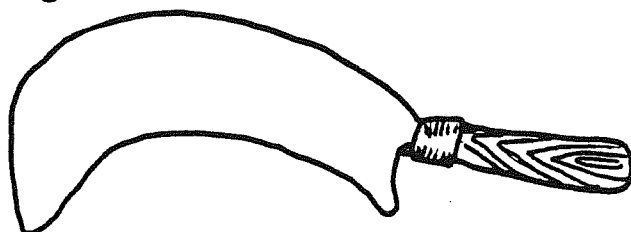
Hoe heet in uw dialect:

6. het veld waar wissen of wijmen op ge-
kweekt worden ?

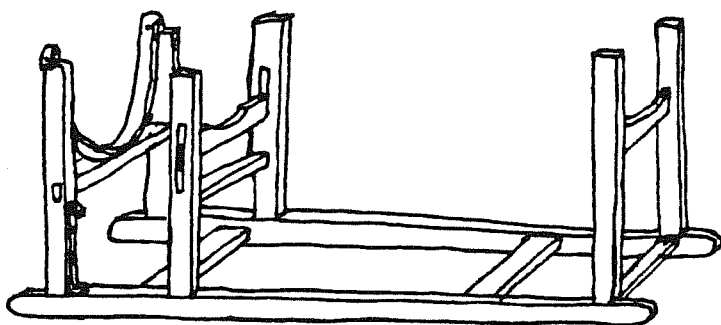
7. de persoon die wissen verbouwt en ver-
koopt (maar niet verwerkt) ?

8. het stukje twijg (+ 20 cm) dat men
plant ?

9. Hoe zegt u: ik ga wissen (wijmen) planten ?	
10. Hoe worden die stekken geplant ?	
11. Hoe heet de eerste twijg die uitschiet op de stek ?	
12. In november-december worden de wissen of wijmen afgehakt. Hoe heet die bewerking ?	
13. Dit gebeurt met het hier afgebeelde werktuig. Hoe heet het ?	

14. De gekapte wissen worden nu gerangschikt volgens lengte. Hoe heet die bewerking ?	
15. Hoe gebeurt dat sorteren (in een put, trechter of ton)?	
16. Na 't sorteren zijn de wissen geklasseerd naar lengte en dikte. Beantwoorden aan de verschillende afmetingen ook verschillende benamingen (b.v. voetstok, staander, vulsel...) ?	
17. Hoe heet een bundel wissen of wijmen ?	
18. Hoe zegt u: de wissen op bundels binden ?	
19. Hoe heet het hier afgebeelde toestel, dat bij dit werk wordt gebruikt ?	

20. Waar werden of worden de bundels wissen opgestapeld ?	

21. Een stapel of mijt van zulke bundels noemt men een

Ongeschilde wissen.

22. Hoe heten de wissen die ongeschild verwerkt worden ?

23. Het werk dat men daarmee maakt noemt men:

24. De ongeschilde wissen worden een tijdlang in het water gelegd. Hoe heet die bewerking ? (b.v.: ik ga de wissen.....).

25. De betonnen bak met water waarin de ongeschilde wissen geweekt worden, heet:

26. de ketel waarin men wissen kookt:

27. Hoe zegt u: de wissen koken ?

Bruine wissen.

28. Hoe heten de bruine wissen (wijmen) na het koken ?

29. Hoe heet het werk dat daarmee wordt gemaakt ?

30. Werden de wijmen geschild of ongeschild gekookt, of allebei ?
Wanneer beide bewerkingen bestaan, wat is dan het verschil in resultaat ?

Witte wissen.

31. Waarin plaatst men de wissen voor ze geschild worden (in een greppel, gracht...) ?

32. Hoe zegt men: de wissen (wijmen) zullen beginnen uit te schieten ?

33. Hoe zegt men: de schors van de wijmen afhalen ?

34. Hoe heet het werktuig dat daarbij gebruikt wordt ?

32. Hoe heet de machine om de schors te verwijderen ?

33. De onderkant van een wis noemt men:

34. De bovenkant van een wis noemt men:

35. Waar worden de witgemaakte wissen gedroogd ?

36. Hoe worden die witte wissen opgestapeld ?

37. Hoe heet een bundel witte wissen ?

38. Wanneer men pas in het voorjaar kapt, worden de wissen geschild aan de struik. Hoe zegt u: de wissen aan de struik schillen ?

39. Hoe heet het werk dat met witte wissen wordt gemaakt ?

B. Het vlechten van manden.

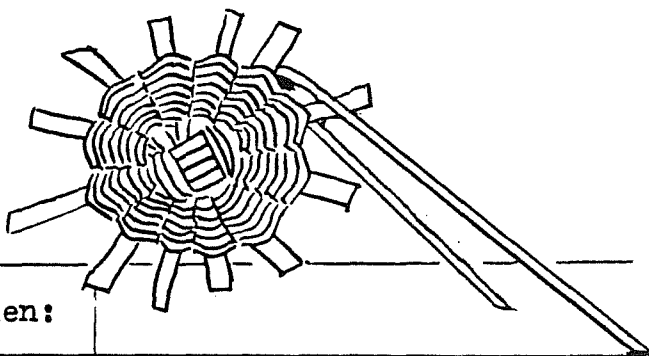
40. Iemand die manden maakt is een:

41. Een mand noemt men in het algemeen:

42. De maatlat van de mandenmaker heet:

43. De schaar van de mandenmaker heet:

44. Hoe heten de zes gelijke wissen van ± 30 cm die in kruisvorm worden gelegd, voor de bodem ? $\longrightarrow$

45. Het hartstuk van de bodem noemt men:

46. Hebben de wissen voor het vlechten van de bodem een speciale naam ?

47. Hoe zegt men: een plat^{te} punt aan de wis maken ?

48. Hoe heet het mes dat men daarbij gebruikt ? Zie tekening hiernaast.

49. Het aaneengevlochten bodemstuk noemt men:

Als de bodem klaar is, moeten de opstaande wissen in de bodem gebracht worden:

50. Hoe zegt u: de opstaande wissen in de bodem brengen ?

51. Steekt men altijd nieuwe staanders in de bodem, of vlecht men voor sommige manden voort met de bodemstokken die men omplooit ?

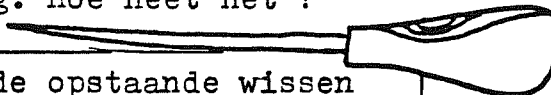
52. De rechtopstaande wissen noemt men:

53. Hoe zegt men: de wissen ombuigen om ze rechtop te doen staan ?

54. Dit doet men met een.....

55. Om bij het vlechten een doorgang te krijgen gebruikt men het hier afgebeelde werktuig. Hoe heet het ?

56. De hoepel die de opstaande wissen voorlopig bij elkaar houdt, noemt men:

57. Het stuk ijzer waarmee de mandenmaker het vlechtwerk dichter op elkaar slaat, heet:

58. Het ijzer om dikke wissen of stokken te buigen, heet:

59. Hoe zegt men: de wissen aandrukken door erop te kloppen (met de zijkant van de hand of met het ijzer) ?

60. Hoe noemt men de onderste rand van de mand (zonder de voet) ?

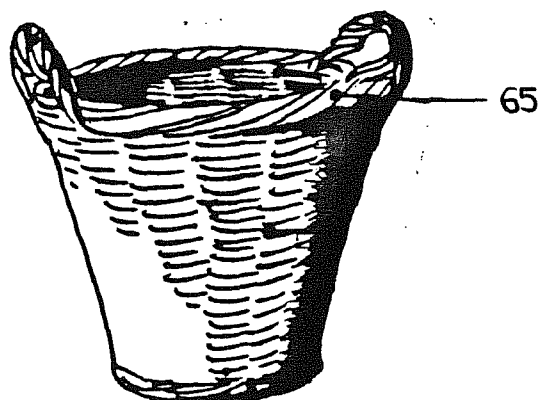
61. Hoe zegt men: de zijkanten van de mand volvlechten ? (b.v.: Ik moet nu de mand.....).

62. Het vlechtwerk van de zijkant (boven de onderste rand) noemt men:

63. Hoe zegt men: de mand moet schuin oplopen (uitvliegen, uitlopen) ?

64. Wat legt men bij het vlechten in de mand opdat ze niet zou wegschuiven ?

65. Hoe heet de bovenste rand van de mand, gevlochten uit de opstaande wissen ?
(zie afbeelding).

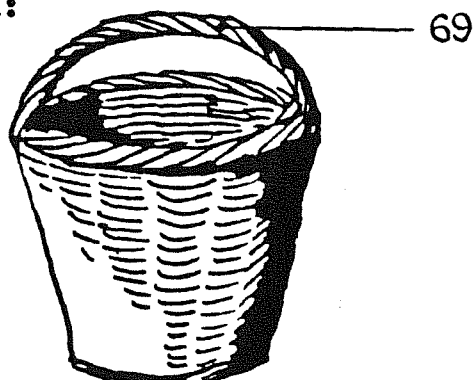

66. Hoe zegt men: de bovenste rand vlechten ?

67. Hoe heten de wissen waarmee het voetstuk wordt gevlochten ?

68. De handvatten aan weerszijden noemt men:

69. Het handvat over de hele mand heen, noemt men:

70. Hoe heten de wijmen die door de bovenste rand worden gestoken, en waarrond de handvatten gevlochten zullen worden ?

71. Hoe noemt men de wissen waaruit die handvatten gevlochten worden ?

72. Nu moet de mand aan de binnenzijde schoon-
gemaakt worden. Hoe heet die bewerking ?

73. Hoe zegt u: de uitstekende eindjes
van de wissel afnijden ?

74. Hoe heet het mes dat
daarbij wordt gebruikt ? →

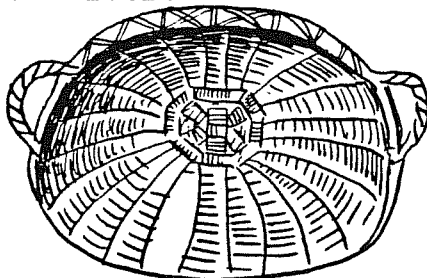
75. Hoe heet de plank waarop de manden-
maker zit ? (zie afbeelding op p.16)

76. Het plankje op zijn knieën, heet:
(zie afbeelding op p.16).

77. De plank waar zijn rug tegen steunt,
heet:

C. Het vlechten van wannen.

78. Hoe heet de grote, platte, schaal-
vormige mand gebruikt om koren van
kaf te zuiveren ?

79. Hebt u vroeger wannen gemaakt of
zien maken ? Zo ja, kan u in het
kort beschrijven waarin het vlechten
van wannen verschilt van het vlechten
van andere ronde manden ?

D. Het vlechten van duivenmanden.

(Zie afbeeldingen op p.17)

80. Een duivenmand noemt men:

Hoe heten in uw dialect de volgende onderdelen van de duivenmand:

81. het binnendeksel
(zie afbeelding p.17)

82. de deurtjes in het binnendeksel
(zie afbeelding p.17)

83. het buitenste deksel:

84. de rieten lusjes dienend als
sluiting voor het deksel:

85. de afscheiding in de mand, om de
duiven gescheiden te houden:

86. Hoe heten de twee balkjes met
schroeven, waartussen de bodem-
stokken geklemd worden (zie af-
beelding 2 op p. 17)?

87. Hoe heten de dikke stokken van de
bodem, het binnendeksel en het
buitendeksel ?
(zie afbeelding 2 op p. 17).

88. De vier staanders op de hoeken,
heten: (zie afbeelding 3 op p. 17)

89. De twee schuine staken aan weers-
zijden van deze hoekstaanders, heten:

90. De staanders op de korte zijde tussen
de hoekstaanders, heten: (zie afbeel-
ding 3 op p. 17)

91. De staanders op de lange zijde tussen
de hoekstaanders, heten: (zie afbeel-
ding 3 op p. 17)

92. De gekliefde wissel waarmee men
vlecht, heten:

93. Het houtje of ijzertje waarmee men
de wissel in drie kliëft, heet:

94. De schaaf waardoor of waarlangs de
gespleten wissel getrokken worden,
heet:

95. Hoe zegt u: de stokken van het bin-
nendeksel aan elkaar vlechten (dit
gebeurt met 2 wissel die als een
koord rond elkaar zijn gedraaid).

E. Benamingen van manden en korven.

Manden en korven voor veeteelt en veehandel.

96. Hoe heet het mandje waarin haver naar de paardestal wordt gebracht ?

97. Hoe heet een mand om biggen naar de markt te brengen ?

98. Hoe heet het korfje dat koeien, geiten, schapen aan hun muil kregen, vooral na een geboorte, om te beletten dat ze van het groenvoer zouden eten dat voor de andere dieren bestemd was ?

99. Noem enkele manden voor voedselafval (kafmand) .

Manden gebruikt bij de teelt van gewassen.

100. Werd vroeger bij het zaaien van gewassen een mand of korf gebruikt ? Zo ja, hoe heette die mand en hoe zag ze er uit ?

101. Hoe heet de mand of korf die bij het planten van aardappelen gebruikt wordt om het plantgoed in te leggen ?

Manden, en korven voor het bewaren en/of verhandelen van allerlei produkten.

102. Een mandje om boodschappen te doen, heet:

103. Een mand gebruikt door leurders, heet:

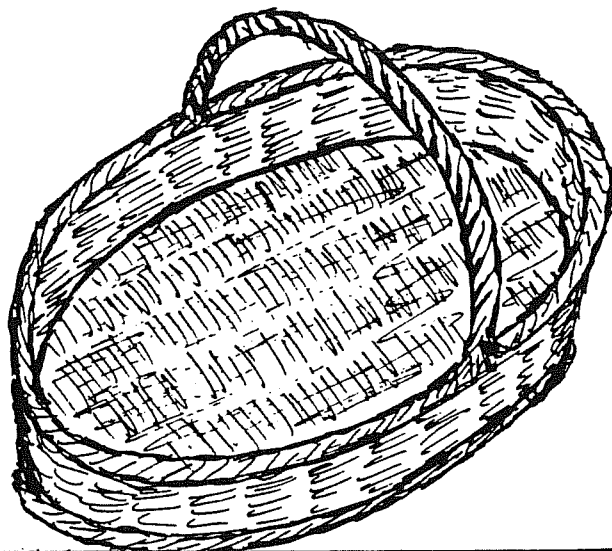
104. De korf waarin de boerin vroeger de eieren naar de markt bracht, heet:

105. Welke wissen (witte of bruine) gebruikte men voor de mand bedoeld onder vr. 104 ?

106. Noem enkele groente- en fruitkorven.

106 B. Maakt(e) u ook manden en korven voor bepaalde bedrijven ? Zo ja, noem enkele van die manden (b.v. bloemenmanden, beenhouwersmanden, ijzermanten, grintmanden, gruismanden, ijzermanten...)

107. Hoe heet de korf waarin de boerin de boter ter markt bracht ?

108. Uit welke wiss (witte of bruine) was die mand gevlochten ?

109. Kent u nog een ander model van botermand dan het hier afgebeelde ?

Zo ja, wil u dat ander type beschrijven en eventueel een schetsje maken ?

110. Hoe heet een grote mand om wijflessen te vervoeren ?

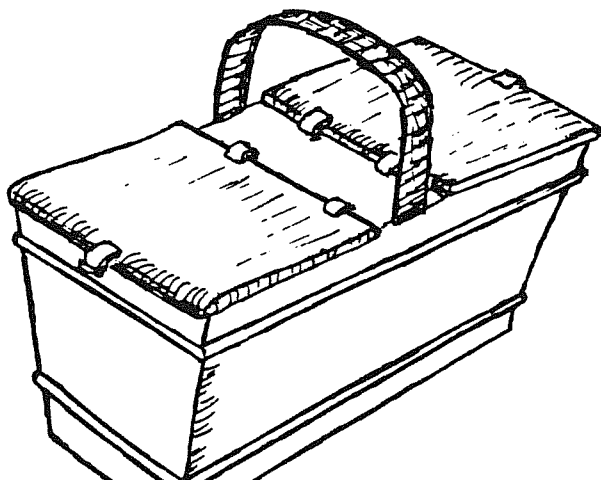
111. Hoe heet een grote mand om goederen naar het buitenland te versturen ?

Manden en korven voor huishoudelijk gebruik.

112. Hoe heet de mand waarin het schone linnen, de luiers en de kleedjes van kleine kinderen werden opgeborgen ?

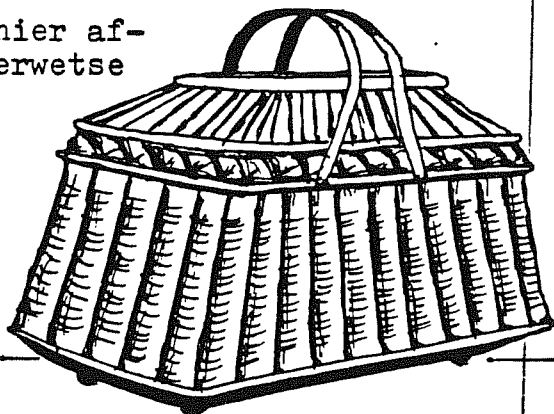
113. Een mand voor het opbergen van de vuile was, heet:

114. Hoe heet het hier afgebeelde korfje met één oor en twee kleppen als deksel ?

115. Hoe heet een mandje rond een wijnfles ?

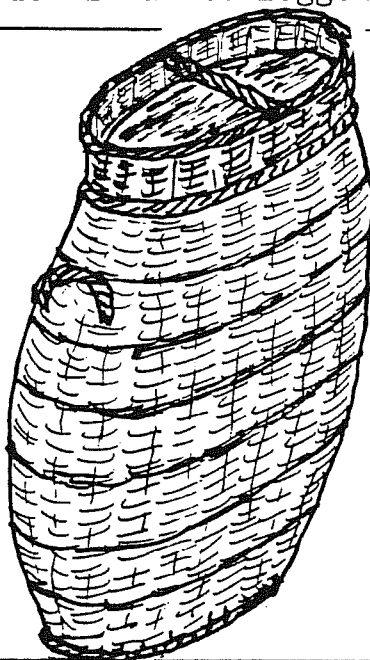
116. Hoe heet de hier afgebeelde ouderwetse reiskoffer?

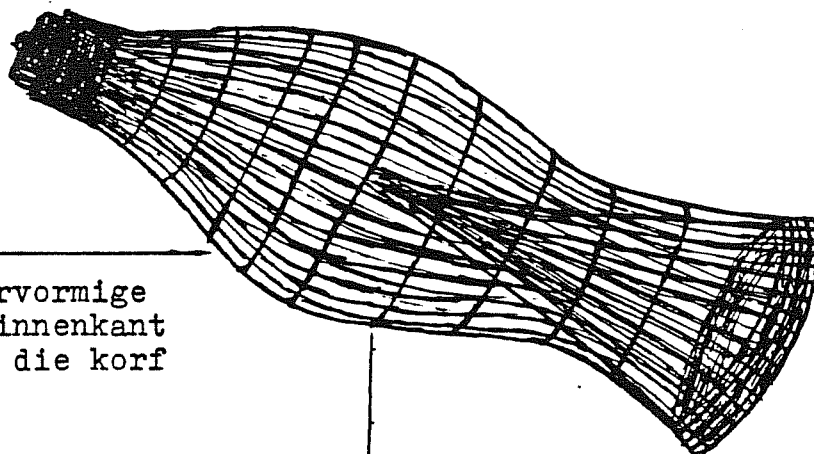
Vismanden.

117. Hoe heet de grote mand (+ 70 cm of meer hoog) met twee oren, die vissers gebruiken om de vis in te leggen ?

118. De hoge ronde of ovale korf om paling te vervoeren, heet:

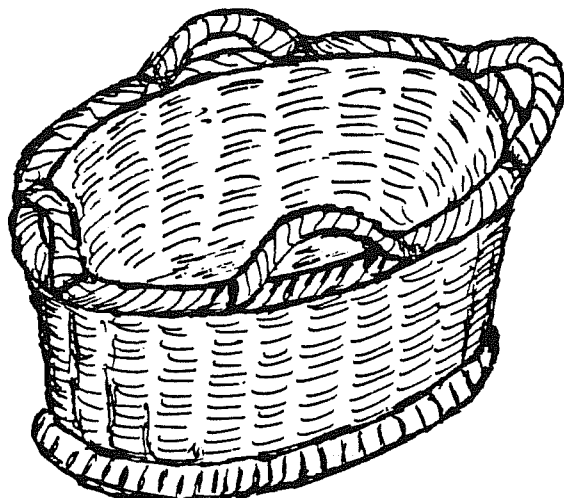
119. De korf gebruikt bij het vangen van riviervis, heet:

120. Hoe heet de trechtervormige vernauwing aan de binnenkant waarlangs de paling die korf binnenkomt ?

Nu volgen nog enkele afbeeldingen van manden en korven. Wil u naast elke illustratie aanduiden of de mand u bekend is, en zo ja, hoe ze heet in uw dialect en waartoe ze gebruikt wordt of werd ?

121.

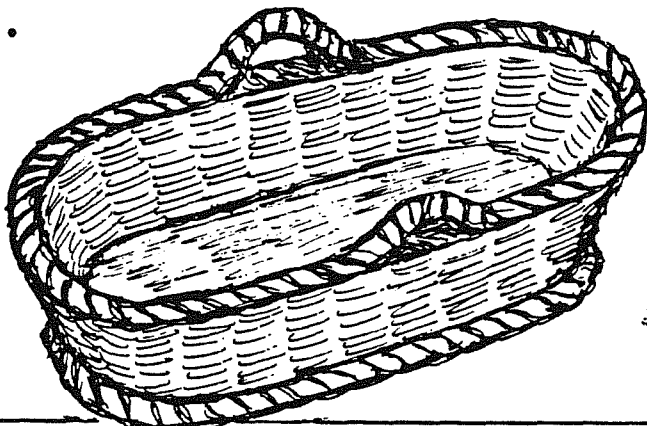

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Gebruikt voor:

122.

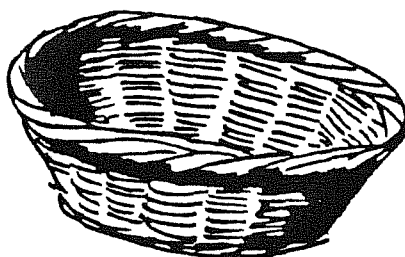

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt gebruikt voor:

123

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt gebruikt voor:

124.

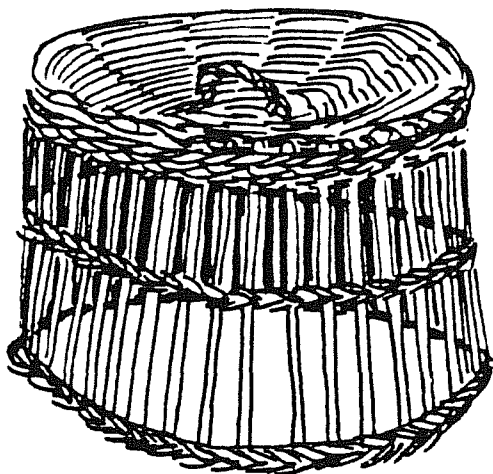

Kent u deze mand ?

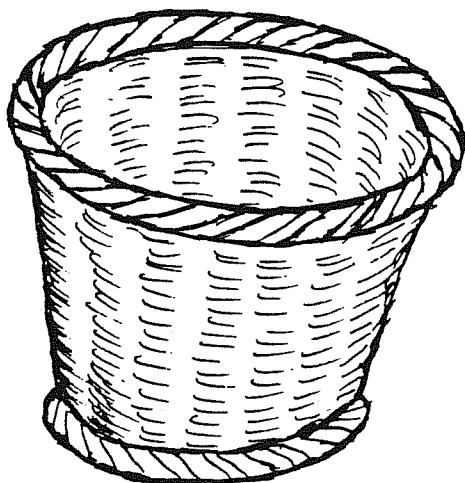
Dialektbenaming:

Deze mand wordt gebruikt voor:

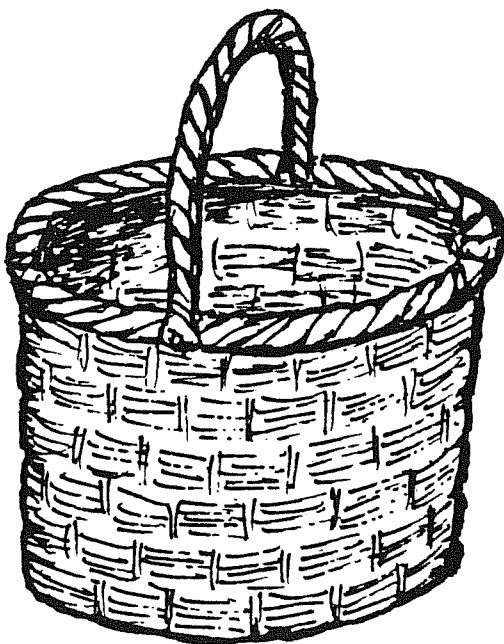
125.

Kent u deze mand ?Dialektbenaming:Deze mand wordt gebruikt voor:

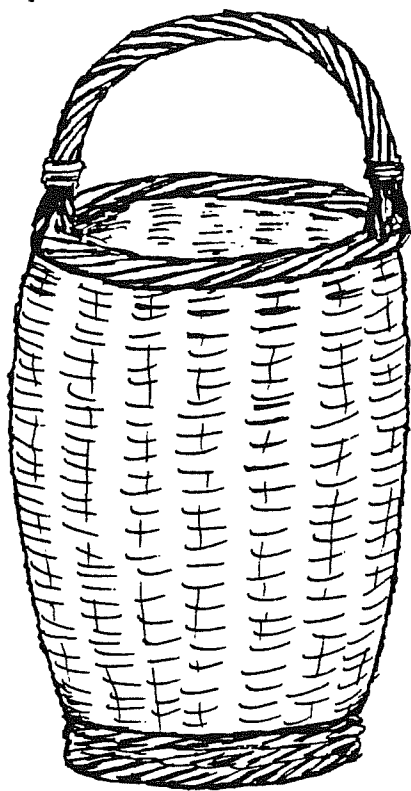
126.

Kent u deze mand ?Dialektbenaming:Deze mand wordt gebruikt voor:

127.

Kent u deze mand ?Dialektbenaming:Deze mand wordt gebruikt voor:

128.

kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt ge-
bruikt voor:

129.

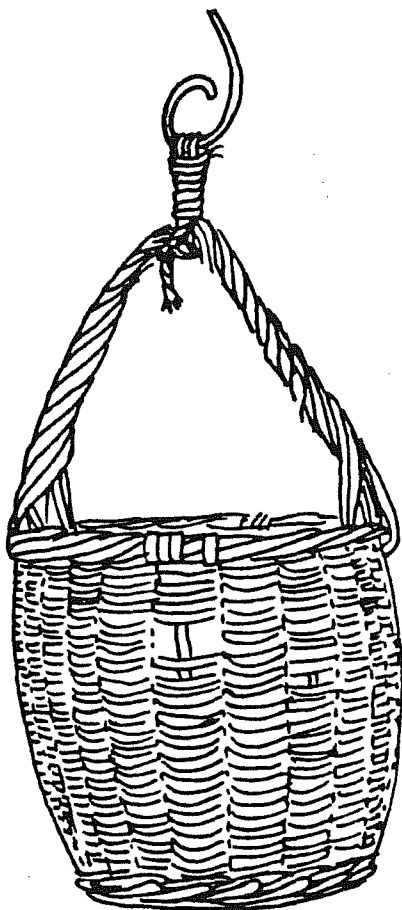

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt ge-
bruikt voor:

130.

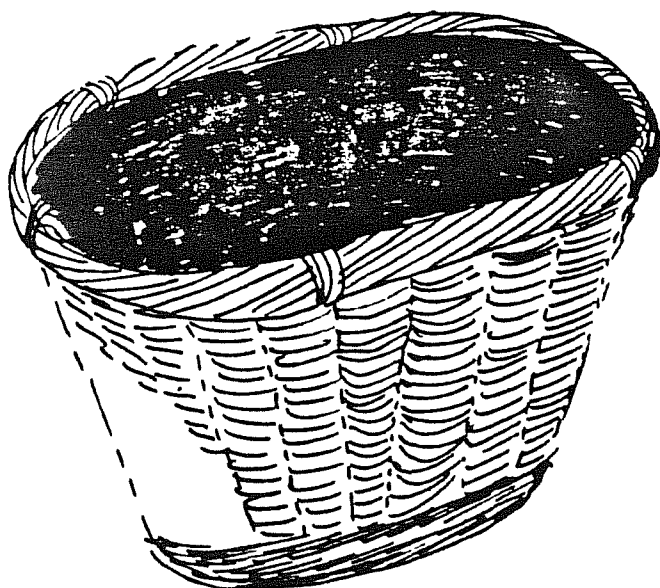

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt gebruikt voor:

131.

Kent u deze mand ?

Dialektbenaming:

Deze mand wordt gebruikt voor:

132. De mand afgebeeld onder vraag 65, heet:

133. De mand afgebeeld onder vraag 69, heet:

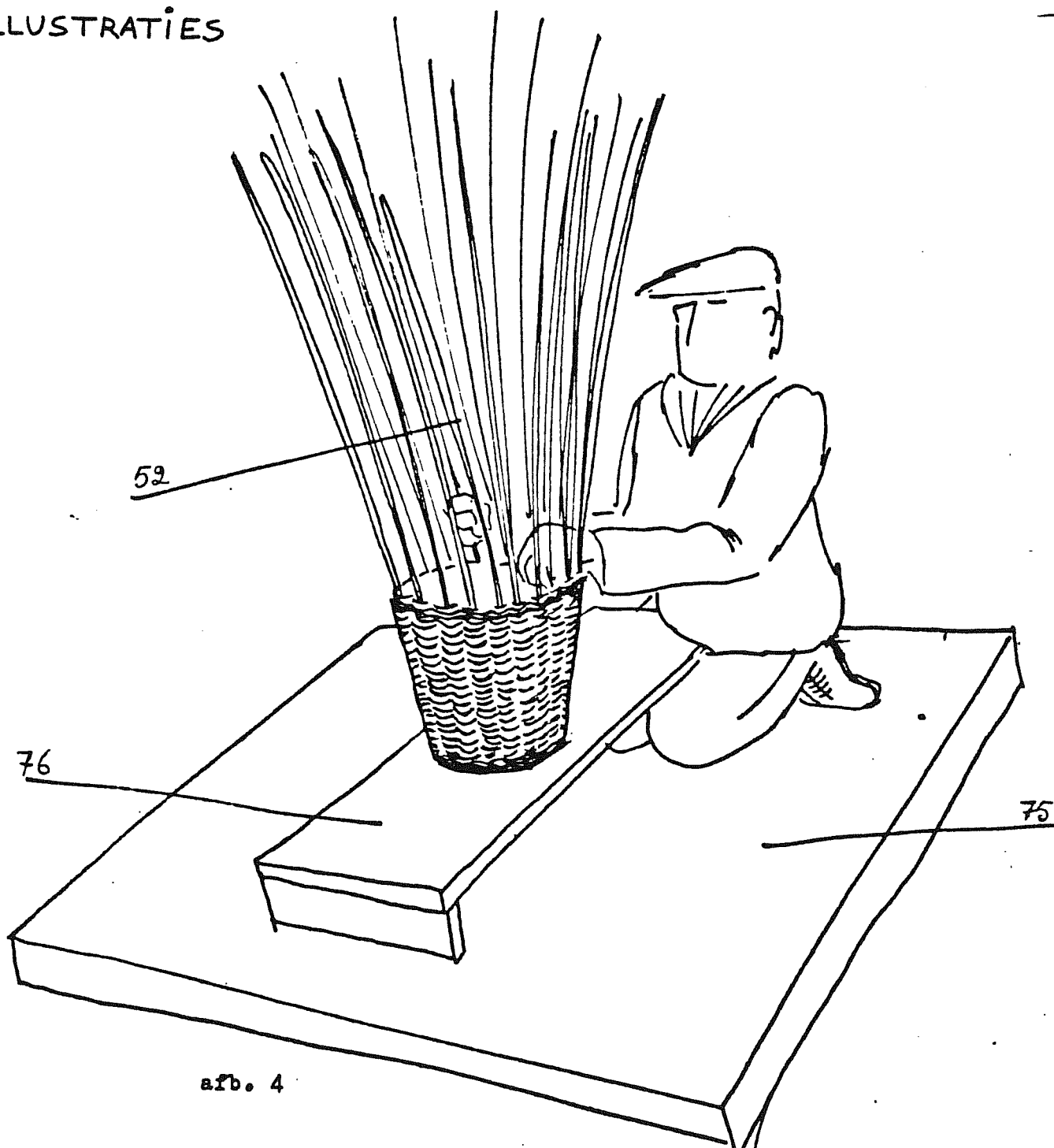
Om te vermijden dat deze vragenlijst al te lang zou worden, hebben we hier niet gevraagd naar de woordenschat in verband met het vlechten met stro en/of buntgras (bijenkorven b.v.). We overwegen om hierover een afzonderlijke korte vragenlijst (+ 30 vragen) samen te stellen.

Bent U bereid een dergelijke vragenlijst in te vullen ?

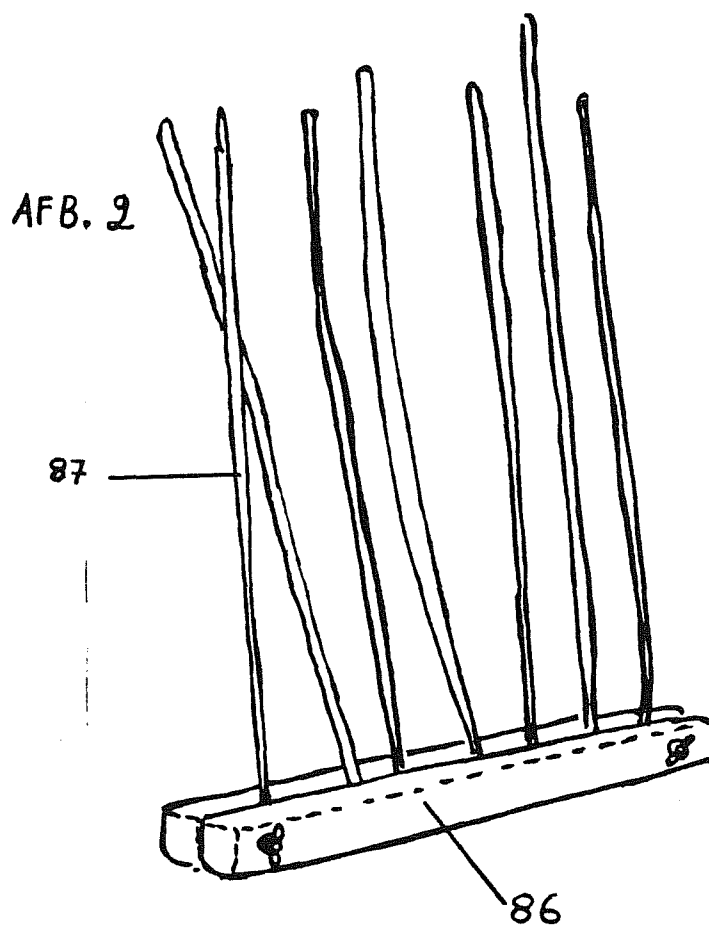
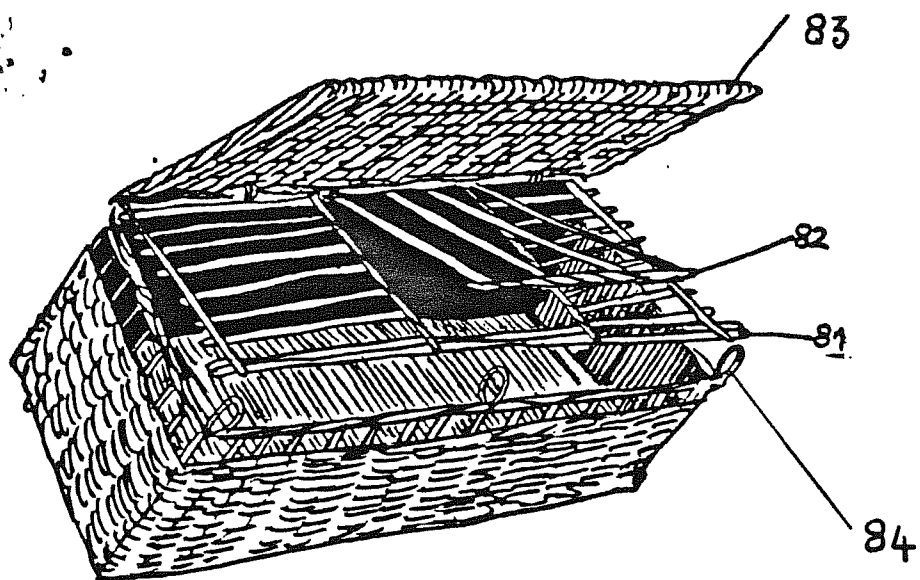
JA NEEN.

Zo U zelf niet kan meewerken, kan U ons dan misschien naam en adres opgeven van iemand die terzake wel bevoegd is, en die wij zouden kunnen aanschrijven ?

ILLUSTRATIES

afb. 4

AFB. 3

